

Ιστορίες περίπτωσης

Διευκολύνοντας την αλλαγή:
Οδηγός για τη χρήση ιστοριών
περίπτωσης σε δραστηριότητες
συμμετοχικού σχεδιασμού για την
αντιμετώπιση της έμφυλης βίας

Εργαλειοθήκη UniSAFE

Ιστορίες περίπτωσης

Διευκολύνοντας την αλλαγή: Οδηγός για τη χρήση ιστοριών περίπτωσης σε δραστηριότητες συμμετοχικού σχεδιασμού για την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας

Αναπτύχθηκε και συντάχθηκε από την ομάδα της Yellow Window

Το παρόν έγγραφο αποτελεί μέρος μιας εργαλειοθήκης που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου UniSAFE "Έμφυλη βία και θεσμικές απαντήσεις: Δημιουργία μιας βάσης γνώσεων και επιχειρησιακών εργαλείων για να γίνουν τα πανεπιστήμια και οι ερευνητικοί οργανισμοί ασφαλείς", διαθέσιμο εδώ: <https://unisafe-toolkit.eu/home/>

Μάθετε περισσότερα: <https://unisafe-gbv.eu>

Πώς να παραθέσετε αυτό το έγγραφο:

Madesi, Vasia. Polykarpou, Panagiota. Mergaert, Lut. Wuiame, Nathalie., Facilitating change: A guide to using case stories in co-creation activities for addressing gender-based violence. Antwerp: Yellow Window, 2023.

Εταίροι της κοινοπραξίας UniSAFE:

Εισαγωγή στην ιστορία περίπτωσης

Η συγκεκριμένη περίπτωση αποτελεί μια απεικόνιση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην αποτελεσματική αντιμετώπιση της έμφυλης βίας. Αναδεικνύει τον κρίσιμο ρόλο που διαδραματίζουν τα πανεπιστήμια στην παροχή υποστήριξης, τη διασφάλιση της αξιοπιστίας και την προώθηση ενός ασφαλούς περιβάλλοντος για όλα τα μέλη της κοινότητας.

Περιγραφή: Αυτή η ιστορία περίπτωσης παρουσιάζει ένα οδυνηρό περιστατικό όπου μια φοιτήτρια που είχε ολοκληρώσει το μεταπτυχιακό της και προετοιμαζόταν για διδακτορικό, υπέστη βιασμό κατά τη διάρκεια ενός συνεδρίου στο εξωτερικό. Η υπόθεση εστιάζει στην παρατεταμένη καθυστέρηση στην έκδοση οριστικής καταδικαστικής απόφασης για βιασμό ενός καθηγητή, παρά τις θεσμικές προσπάθειες για την αντιμετώπιση της κατάστασης. Η υπόθεση αναδεικνύει μια σειρά γεγονότων που εκτείνονται πάνω από 12 χρόνια, κατά τη διάρκεια των οποίων αναφέρθηκαν φήμες, καταγγελίες και περιστατικά ανάρμοστης συμπεριφοράς. Εξετάζει τα μέτρα που ελήφθησαν μετά την είδηση της καταδίκης του καθηγητή, η οποία ξεκίνησε μια πολεμική μεταξύ των μέσων ενημέρωσης και των πολιτικών σχετικά με την επάρκεια της θεσμικής αντίδρασης, οδηγώντας σε σημείο που ένας υπουργός έλαβε την απόφαση να μπλοκάρει τις επιχορηγήσεις για μια πανεπιστημιακή γιορτή.

Ιστορία περίπτωσης

Για χρόνια υπήρχαν σημάδια, αλλά ο FD παρέμενε στο απυρόβλητο

Πηγή του πρωτότυπου άρθρου: De Standaard (25 Οκτωβρίου 2022), μεταφρασμένο με www.DeepL.com/Translator (ελεύθερη έκδοση) με τον κατάλληλο επιστημονικό έλεγχο.

Παρόλο που δεν έφτασε σε επίσημη καταγγελία κατά του FD (64) για βιασμό μέχρι τον Μάρτιο του 2018, οι φήμες για τον άνδρα κυκλοφορούσαν εδώ και χρόνια. Στη Σχολή Ψυχολογίας και Παιδαγωγικών Επιστημών, η καταδίκη του καθηγητή, μετά το γεγονός ότι βίασε μια φοιτήτριά του σε ένα συνέδριο σε ευρωπαϊκή πόλη τον Ιούλιο του 2016, έρχεται ως σοκ, αλλά όχι ως έκπληξη.

Από τα μέσα της δεκαετίας του '90, ο FD ήταν ήδη ένας "κατεξοχήν καουμπόης", λέει ένας ανώτερος καθηγητής της σχολής. Οι φήμες γι' αυτόν κυμαίνονταν από ευνοιοκρατία μέχρι επιπλέον ερωτήσεις στις εξετάσεις για επιπλέον βαθμούς. Τα σημάδια προς την εξεταστική επιτροπή δεν έλαβαν τότε συνέχεια. Μια καταγγελία δύο φοιτητών, οι οποίοι πήγαν στην εξεταστική επιτροπή για αντιεπαγγελματική συμπεριφορά λίγα χρόνια πριν από τα γεγονότα, οδήγησε σε μια συζήτηση με τον εν λόγω καθηγητή.

Τοξική ατμόσφαιρα

"Ήταν πολύ χαλαρός με τις γυναίκες. Όλοι ήξεραν σε τι τύπο την έπεφτε. Έπαιρνε αυτές τις γυναίκες μαζί του σε συνέδρια ή δείπνα", προσθέτει ένας - πρώην συνάδελφος του καθηγητή εκπαίδευσης. "Σε ένα συνεδριακό δείπνο, ένιωσα πολύ άβολα όταν ξαφνικά με πλησίασε και μου έπιασε τα χέρια. Μπορούσε να σε κάνει να αισθάνεσαι πολύ ξεχωριστή, αλλά στη συνέχεια να το σκάσει με την επιτυχία της έρευνάς σου", λέει η γυναίκα, η οποία επιθυμεί να διατηρήσει την ανωνυμία της.

Ο FD ήθελε να έρχεται σε επαφή με νέους και ωραίους φοιτητές, να οργανώνει Σαββατοκύριακα μαζί τους και δεν παρέλειπε να συμμετέχει σε φοιτητικές δραστηριότητες τα βράδια ή να περνάει από φοιτητικά πάρτι. Η συμπεριφορά του FD δεν λάμβανε χώρα στο περιθώριο. Ο άνδρας είχε ένα δίκτυο, λένε αρκετοί άνθρωποι με τους οποίους επικοινωνήσαμε, και στενούς φίλους στη σχολή. Η ατμόσφαιρα περιγράφεται ως "τοξική" και οδήγησε σε αποχώρηση κυρίως νεαρές συναδέλφισσες.

Σύμφωνα με αρκετούς μάρτυρες, ο FD χρησιμοποιούσε πλήρως το δίκτυό του για να απομονώνει και να εκφοβίζει άτομα που ασκούσαν κριτική στη συμπεριφορά του. Ο μεσάζων, στον οποίο το θύμα του FD είχε πει την ιστορία της το 2016, λέγεται ότι είχε πληγεί ιδιαίτερα σκληρά. Εκείνη απευθύνθηκε στον επιμελητή της σχολής και στον κοσμήτορα μετά από αίτημα του θύματος την ίδια χρονιά, αλλά και οι δύο διαμαρτυρίες είχαν μικρή επιτυχία. Το θύμα δεν ήταν ακόμη έτοιμο να υποβάλει επίσημα καταγγελία.

Στιγμιαία κράτηση

Για χρόνια, η γυναίκα εξακολουθούσε να συνεργάζεται με τον άνδρα και να είναι μέντορας μαθητών. Ακόμη και μετά τον Σεπτέμβριο του 2018, όταν ο FD τέθηκε σε διαθεσιμότητα και μάλιστα κρατήθηκε για λίγο, οι φίλοι του ήταν έτοιμοι να την εκφοβίσουν: "Υπήρξαν πολλές προσπάθειες από τον δράστη και το δίκτυό του να βλάψουν την καριέρα της", λέει μια συνάδελφος που επίσης εργαζόταν εκεί εκείνη την εποχή, αλλά έκτοτε έχει φύγει. Η επαγγελματική της λειτουργία κατέστη αδύνατη. Δεν υπήρχε κανείς στη σχολή για να την προστατεύσει, παρόλο που η ίδια προέβη σε ηθικά ορθές ενέργειες, γνωρίζοντας αυτά που γνώριζε εκείνη τη στιγμή. Τελικά, η γυναίκα θα έφευγε από τη σχολή για άλλη δουλειά, όπως και έξι από τις συναδέλφους της.

Γιατί δεν τέθηκαν νωρίτερα ερωτήματα σχετικά με την καριέρα του FD; Η συμπεριφορά του πλαισιώνει μια ατμόσφαιρα κατάχρησης εξουσίας εντός της σχολής. "Και αυτή ορίζεται από άνδρες που έχουν εξουσία και είναι πολύ κυρίαρχοι", λέει μια γυναίκα που δέχθηκε ανοιχτό ανταγωνισμό και εγκατέλειψε το πανεπιστήμιο. "Έθεσα το θέμα στο τμήμα προσωπικού, αλλά αφορούσε έναν διάσημο καθηγητή. Υπήρξε κατανόηση, αλλά δεν έγινε τίποτα".

Ένας από τους καθηγητές της σχολής το έθεσε ως εξής: "Ολόκληρη η καριέρα σας εξαρτάται από τις αξιολογήσεις των συναδέλφων σας, οι συνάδελφοι είναι αυτοί που καθορίζουν την επιτυχία σας. Κανείς δεν θέλει να είναι γνωστός ως πρόβλημα". Ένας άλλος το θέτει ως εξής: "Ως καθηγητής, δεν πρέπει να ανησυχείτε πάρα πολύ. Είμαστε καλά προστατευμένοι. Και αυτό στην πραγματικότητα δεν είναι πραγματικά καθόλου σωστό".

Ένοχη παράλειψη

Αυτή η απρόσιτη συμπεριφορά προκάλεσε απογοήτευση όχι μόνο στα θύματα αλλά και στους συναδέλφους. Άλλα μέλη ΔΕΠ παρακολουθούσαν επίσης με απογοήτευση. Σε αρκετές περιπτώσεις, άκουσα: "Είμαστε ενήμεροι, αλλά δεν μπορούμε να κάνουμε πολλά. Το πρόβλημα θα εκλείψει. Περιμένουμε την απονομή του τίτλου του ομότιμου καθηγητή", λέει ένας άνδρας που δεν συνδέεται πλέον με το πανεπιστήμιο. Ο ίδιος δεν είναι πολύ θετικός για το μέλλον. "Υπάρχει μια ευρεία αίσθηση απροθυμίας να αλλάξει κάτι ριζικά. Αν στο τιμόνι βρεθούν ξανά καθηγητές που δεν είναι επαρκείς για να επιβάλουν τα πράγματα εσωτερικά σήμερα, δεν έχω μεγάλη εμπιστοσύνη σε αυτούς".

Τα συνδικάτα του πανεπιστημίου παραμένουν επίσης επιφυλακτικά.

"Το πανεπιστήμιο συνεχίζει να κρύβεται πίσω από νομικούς περιορισμούς ή υποχρεώσεις, αλλά δεν παρεμβαίνει όταν δίνονται πολλά ανησυχητικά μηνύματα. Θεωρώ ότι αυτό αποτελεί ένοχη παράλειψη", λέει ένας καθηγητής μεσαιωνικής ιστορίας και συνδικαλιστής της FGTVB. "Ενάντια στη συνήθεια του πανεπιστημίου, κάτι κινείται σήμερα, αλλά είναι πολύ λίγο και πολύ αργά".

Καλές προθέσεις, κατάλληλες διαδικασίες, αλλά 12 χρόνια αναμονής για τη δίκη

Σύμφωνα με τον κυβερνητικό επίτροπο, το πανεπιστήμιο έκανε αυτό που έπρεπε να κάνει, στην περίπτωση του καθηγητή FD Ωστόσο, μετά τις αρχικές φήμες, υπήρξε μια αναμονή 12 ετών μέχρι την οριστική καταδίκη για βιασμό.

Ο FD προήχθη σε διδάκτορα στην εκπαιδευτική τεχνολογία το 1991, ενώ λίγο αργότερα διορίστηκε μόνιμα στο πανεπιστήμιο. Επίσης, του ανατέθηκε η διδασκαλία σε ένα άλλο πανεπιστήμιο σε μια άλλη ευρωπαϊκή πόλη. Από την αρχή, είναι γνωστός ως "καουμποί" στο πανεπιστήμιο. Σύντομα διαδίδονται φήμες για ευνοιοκρατία, υποκειμενικές αξιολογήσεις και ανάρμοστη συμπεριφορά.

2010 έως 2016: φήμες χωρίς συνέπειες

Τον Μάρτιο του 2010, αρκετές καταγγελίες φτάνουν στον υπεύθυνο διαμεσολαβητή για το προσωπικό του πανεπιστημίου: γίνεται λόγος για ανάρμοστη συμπεριφορά του FD προς τις φοιτήτριες, ανεπιθύμητα αγγίγματα και σχόλια και αιτήματα για τη διεξαγωγή συναντήσεων εργασίας στους χώρους των φοιτητριών. Ο διαμεσολαβητής προσπαθεί να πείσει τις φοιτήτριες να υποβάλουν καταγγελία, αλλά λόγω έλλειψης αποδεικτικών στοιχείων και λόγω της εξάρτησής τους από τον καθηγητή, δεν τολμούν να κάνουν το βήμα. Ο διαμεσολαβητής ενημερώνει τον πρότανη και εμπλέκει τον ίδιο τον FD, ο οποίος αρνείται τα πάντα. Λαμβάνει αρκετές προειδοποιήσεις.

Μία από τις φοιτήτριες του αναφέρει στην De Standaard ότι μεταξύ 2014 και 2016 είχε επανειλημμένες συγκρούσεις με τον FD, ο οποίος ήταν τότε ο επιβλέπων της διατριβής της. Όταν ο FD προσπάθησε να τη συναντήσει έξω από το πανεπιστήμιο, εκείνη απομακρύνθηκε από αυτόν. Φοβούμενη τις επιπτώσεις και την έλλειψη αποδείξεων, η γυναίκα δεν πηγαίνει στο πανεπιστήμιο.

2016-2018: καμία καταγγελία, συζητήσεις

Τον Ιούλιο του 2016, ο FD βιάζει μία από τις φοιτήτριές του κατά τη διάρκεια ενός συνεδρίου σε μια ευρωπαϊκή πόλη. Το θύμα είχε προηγουμένως παραπονεθεί για τη συμπεριφορά του FD στην "σύμβουλο του προγράμματός της". Ακόμη και μετά τον βιασμό, εμπιστεύεται την σύμβουλο του προγράμματός της. Τον Οκτώβριο του 2016, ο τελευταίος, με τη συγκατάθεση του θύματος, αναβαθμίζεται σε έμπιστο της σχολής. Σε αυτή τη συζήτηση, και στις δύο που ακολούθησαν, συμφωνείται ότι η σύμβουλος προγράμματος θα μιλήσει στη φοιτήτρια με την ελπίδα ότι θα υποβάλει καταγγελία. Αυτό τελικά δεν συμβαίνει. Ο έμπιστος σύμβουλος της σχολής διερευνά τυχόν παρόμοιες καταγγελίες κατά του ΦΔ. Επιστρέφει στο σπίτι του από ένα άγονο ταξίδι.

Τον Σεπτέμβριο του 2016, αρκετούς μήνες μετά τον βιασμό, ο καθηγητής FD αποφασίζει να πάρει μια "περίοδο οξυγόνου". Δεν διδάσκει για αρκετούς μήνες.

Ο κοσμήτορας ενημερώνεται για τα γεγονότα. Η ακριβής ημερομηνία κατά την οποία συμβαίνει αυτό είναι άγνωστη, αλλά με βάση τα έγγραφα που μπόρεσε να εξετάσει η De Standaard, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι ο πρότανης ήταν ενήμερος τουλάχιστον από τα μέσα Ιανουαρίου 2017.

Τους επόμενους μήνες, η σύμβουλος του προγράμματος, ο κοσμήτορας, ο εμπιστευτικός σύμβουλος της σχολής και ο κεντρικός διαμεσολαβητής του πανεπιστημίου συναντώνται αρκετές φορές. Περισσότερες από μία φορές, προσπαθούν να βρουν ποιες εσωτερικές διαδικασίες μπορεί να χρησιμοποιήσει το πανεπιστήμιο για να προσφύγει στη δικαιοσύνη. Εν τω μεταξύ, ο FD συνεχίζει να βομβαρδίζει το θύμα του με μηνύματα.

Τον Σεπτέμβριο του 2017, ο κεντρικός διαμεσολαβητής πηγαίνει στον FD με τους ισχυρισμούς. Με τον τρόπο αυτό, διατηρεί την ανωνυμία του θύματος και του προσώπου που το κατήγγειλε. Πιθανώς για πρώτη φορά, ο FD γνωρίζει τώρα ότι το μυστικό του κινδυνεύει να αποκαλυφθεί. Αρνείται σε όλες τις γλώσσες. Εκείνη την περίοδο, παραιτείται από τη θέση του διευθύνοντος συμβούλου μιας ευρωπαϊκής οργάνωσης για την έρευνα σε θέματα μάθησης και διδασκαλίας.

2018-σήμερα: το τρένο φεύγει, αλλά καθυστερεί

Τον Ιανουάριο του 2018, οι γονείς του θύματος επικοινωνήσαν με τον πρότανη. Πέντε ημέρες αργότερα, γίνονται δεκτοί στο γραφείο του πρότανη, με την παρουσία και του διαμεσολαβητή του πανεπιστημίου. Οι γονείς καλούν το πανεπιστήμιο να μην προβεί σε απότομες ενέργειες, δεδομένης της ευαλωτότητας της κόρης τους, η οποία υποφέρει πολύ από αυτό που της συνέβη. Ένα μήνα αργότερα, το πανεπιστήμιο επικοινωνεί απευθείας με το θύμα, ελπίζοντας να την πείσει να υποβάλει καταγγελία. Τον Μάρτιο, η ίδια απευθύνεται τελικά στην αστυνομία. Η έρευνα ξεκινάει αρκετά γρήγορα, αλλά κατόπιν αιτήματος του εισαγγελέα, το πανεπιστήμιο κρατά την υπόθεση μυστική.

Η σύμβουλος προγράμματος του παρελθόντος παραμένει σε επαφή με τον πρότανη και τους διαμεσολαβητές, αλλά η ίδια αντιμετωπίζει δυσκολίες. Εξάλλου, πρέπει να συνεχίσει να διδάσκει με τον FD και να επιβλέπει διδακτορικά. Σύμφωνα με διάφορους ανώνυμους μάρτυρες, η γυναίκα φοβόταν τον FD, ο οποίος θα είχε σοβαρό αντίκτυπο στην περαιτέρω σταδιοδρομία της.

Τους επόμενους μήνες, το πανεπιστήμιο ρωτά επανειλημμένα τον εισαγγελέα και αργότερα τον ανακριτή πότε μπορούν να λάβουν πειθαρχικές κυρώσεις. Αυτοί ζητούν να δείξουν υπομονή για να μην "υποθάψουν την έρευνα", αναφέρεται στην έκθεση του κυβερνητικού επιτρόπου. Στο τέλος, παίρνουν ως τελική ημερομηνία την 14η Σεπτεμβρίου. Εκείνη την ημέρα, ο FD τίθεται σε διαθεσιμότητα από τα καθήκοντά του, αλλά αυτό δεν ανακοινώνεται ευρέως.

Λίγες ημέρες αργότερα, ο FD συλλαμβάνεται για πρώτη φορά για ανάκριση. Αργότερα, πραγματοποιείται επίσης έρευνα.

2022: επιτέλους σε δίκη

Ακόμα και μετά τη σύλληψη και τη διαθεσιμότητα του FD, συνέχισε να διδάσκει, συγκεκριμένα σε όλη τη χώρα. Μέχρι τον Μάιο του 2021, δίδασκε σε άλλο πανεπιστήμιο. Εκεί, έμειναν άναυδοι τις τελευταίες ημέρες. Μέχρι πριν από λίγες ημέρες, ο FD ήταν ένας από τους ομιλητές σε μια υψηλού κύρους ακαδημία ομιλητών. Εκεί, έδωσε την τελευταία του διάλεξη κατά τη διάρκεια του 2021. Συνέχισε επίσης να δίνει διαλέξεις και να γράφει εισηγήσεις στη χώρα. Το πανεπιστήμιο ήταν ενήμερο γι' αυτό. Φαίνεται ότι δεν έκαναν τίποτα γι' αυτό.

Τέλος, ο FD δεν θα εμφανιστεί στο δικαστήριο πριν από τον Οκτώβριο του 2022. Τα τέσσερα χρόνια που μεσολαβούν μεταξύ της καταγγελίας και της δίκης οφείλονται εν μέρει στη βραδύτητα της δικαιοσύνης, αλλά και στην κρίση του covid-19 και στις διάφορες τακτικές καθυστέρησης της υπεράσπισης του FD.